

Toimetus ja tallus
TALLINNAS,
Wene länaw nr. 5
Telefon nr. 158.
(Sõjawäe keskjaamast)

Toimetaja kõnetunnid
kella 12—1.

SÕDUR

SÕJAASJANDUSE AJAKIRI.
II M. B ÜKS KORD NÄDALAS
Sõjawägede staabi väljaandel.

Tellimise hind:
1 aasta peale 40 marka
1/2 " " 20 "
1/4 " " 10 "

Kuulutuste ja teada-
annete hind: Iga kor-
pusrea eest 1 mark.

Tellimisi ja kuulutusi wõtawad vastu kõik wabarilgi postiasutused ja era-raamatukauplused.

Nr 37.

Laupäewal, 11. septembril 1920.

II. aastakäik.

Sisukord.

Ametlik osa:

1. Väljawõttes Sõjainistri päewa-
käskudest.
2. Priitkooli saajate õppur-sõdurite ni-
mekiri.

Üleüldine osa:

1. Teooria ja praktika Ohwitseride Kogu
juhataste walimistel (Jaan Soots).
2. Ludendorffi sõjamälestused.

Ametlik osa.

Väljawõttes Sõjainistri päewakäskudest.

Nr. 844.

Tallinnas, 27. augustil 1920.

Viimasel ajal on ilmsiks tulnud, et paljud süü-
alused, sellele karistus andeks antud — veel wangis
on; iseäranis polgu- ja mäljakohtute poolt süüdi
mõistetute suhtes, selle kohtuotsused wäeosade ülemate
korraldusel on täidetud.

Käsen wäeosade ülematel selle järele walwata, et
nendele alluwad sõdurid, sellele karistus eeskujuliku tee-
nistuse ja ülesnäidatud wahwuse eest Sõjawägede
Ülemjuhataja ja Sõjainistri päewakäskudega andeks
on antud, mitte wangi ei jäetaks, waid wabastaks, selle
juures Sõjawägede Ülemjuhataja prof. nr. 1130 ja
Sõjainistri prof. nr. 498 juhtmõõriks wõttes.

Wäeosade ülemad selle korraldusel kohtuotsused
täidetud, on kohustatud wastawale asutusele, sellele
nemad otsuse täitmiseks saanud, sellekohase ettepaneku
saatma, aratähendades Sõjainistri päewakäsu numbri
millega süüalusele andeks on antud. Kui kohtuotsus

iswiil-wõimude läbi on täidetud, käsen päewakäsu
väljawõtte juurde lisada.

Tuletan meelde, et sarnases wiivituses süüdlased
wastutusele saavad wõetud oma ametiwõimu mitte-
tarwitamise eest.

Nr. 847.

Tallinnas, 27. augustil 1920.

Rahwawäe ja Kaitse-Üldu ülemad saadawad sage-
dasti sõjaringtonna kohtu süüdistusmaterjali sõja-
wäe teenistusest kõrwale hoidjate kohta, kus juures
materjal ainult selles seisab, et rahwawäe wastuwõtmise
kommissiooni otsus teatud isiku wastutusele wõtmise kohta
juurde on lisatud. Silmaspidades, et sarnane puudulit
materjal iga kord formaalse uurimise toimepanemist
õnuab, et aga S. Rp. S. art. 334 ja 1347 põhjal
sõjawäe profuröril sarnastes asjades wõimalus on, kui
materjal täielik, asja ilma uurimist toimetamata kohtu
kätte anda, mis asja läiku kiirendab ja kirjawahetust
wähendab, käsen selle pahe kõrwaldamiseks tulewitus
rahwawäe ja Kaitse-Üldu ülematel iga kord:

- 1) süüaluse ülekuulamise protokoll,
- 2) tema rahwawäe kommissiooni wastuwõtmise leht,
- 3) diendus wallawaliisusest süüaluse wanaduse kohta ja
- 4) diendus mobilisatsiooniläsu kohta, millal tema
ilmuma pidi, asja juurde lisada. Niisama juurde lisada
muid teated, mis Kaitse-Üldu ülemal käepärast on ja
asja selgitamist ehk süüaluse wastutusele wõtmist wõi-
wad hõlbustada.

Kui kohtualune wäeosasse teenistusse on määratud,
käsen kõik kirjawahetus wäeosja ülema kätte saata, kes
materjalile teenistuselehe aratirja juurde lisab ja päe-
wakäsu aratirjo, millega süüalune sõja ringtonna kohtu
kätte antakse (Mjutiise Walitusse määr. 25. märtsil 1919,
§ 19 p. 9 ja S. R. S. § 134), sõjawäe profurörile saadab.

Suhtumisel, kus süüalune kommissiooni poolt pere-
kondliksel tarwilistel wõi muudel põhjustel wäeteenis-
tusest on wabastatud ja wastutusele saab wõetud
mobilisatsiooniläsu mitte digel ajal täitmise eest (Mju-
tise Walitusse määr. 3. detsembrist 1918. a. Riigi
Teat. 1918. a.), tuleb niisama ülekuulamise protokoll,
diendus wanuse kohta ja mobilisatsiooniläsu kohta
juurde lisada ja sõjawäe profurörile saata.

Igas sõjawäe profurörile saadetawas juurdlusel
käsen aratähendada, kus süüalune elutseb ehk mis wäe-
osas teenib, wõi kus süüalune wahi all peetakse.

Nr. 856.

Tallinnas, 27. augustil 1920.

Arvaldan teadmiseks ja täitmiseks „Riigi Teatajas“ nr. 119/120 väljakuulutatud wabariigi walitsuse poolt 6. augustil f. a. wastuwõetud määruse riigiametnikkude, teenijate ja kuupalgaliste töölise elufallidusmaksu tõstmise, perekonna-abiraha ja toiduainetega warustuse osjus:

1. Tõsta kõigi riigiametnikkude, teenijate ja kuupalgaliste töölise senist elufallidusmaksu 60% pealt 130% peale.

2. Wabariigi walitsuse otsuse järele riigi tööstus-ettevõtetes teenivatele päewatöölisele maksetawa perekonna-abiraha määrata ja maksimise lorida laiendada ka kõigi riigiametnikkude, teenijate ja kuupalgaliste töölise kohta.

3. Wabariigi walitsuse otsuse järele riigi tööstus-ettevõtetes teenivate töölise toiduainetega warustust laiendada kõigi riigiametnikkude, teenijate ja kuupalgaliste-töölise peale, aluseks wõttes, et kerge töö tegijatele tuleb eriti kindlaksmääratud vähendatud norm välja anda.

4. Käesolewat elufallidusmaksu kõrgendust, perekonna-abiraha määrata ning maksimise lorida ja toiduainetega warustust arvata 1. augustist f. a.

Nr. 863-a

Tallinnas, 31. augustil 1920.

Minu päewakäsu nr. 21 — 1920. a. p. 6-da märkuse selgituseks teatan, et ettemaksetawa kuupalga all tuleb mõista kuupalk ühes elufalliduse lisopalgaga, mitte aga ainult põhipalk.

Ülemalnimetud päewakäsu märkuses tähendub lisamaksude all tuleb mõista perekonna abiraha, korteritüütu, walgustuseraha jne.

Nr. 863-d.

Tallinnas, 31. augustil 1920.

Minu päewakäsu nr. 856 täienduseks arwaldan siin juures teadmiseks ja täitmiseks 1. septembrist f. a. arwates wabariigi walitsuse poolt 24. augustil 1920. a. wastuwõetud täiendawa määruse 6. augusti f. a. määrusele riigiametnikkude, teenijate ja kuupalgaliste töölise elufallidusmaksu tõstmise, perekonna-abiraha ja toiduainetega warustuse osjus (Riigi Teataja nr. 119/120 — 1920. a.)

Täienduseks wabariigi walitsuse 6. augustil f. a. otsusele kinditada kerge töö tegija kohta järgmised toiduainete- ja warustusnormid:

a) Päewa kohta:

1) $\frac{1}{2}$ naela leiba palgasaaja kohta, hinnaga 3 mf. 50 p. nael;

2) $\frac{1}{8}$ naela nisu- või odrajahu palgasaaja enese ja $\frac{1}{8}$ n. tema perekonna jaoks, hinnaga 7 mf. 50 p. nael;

3) raswaaineid 11 soloti. palgasaaja enese ja 6 soloti. iga perekonnaliikme kohta, hinnaga 12 mf. nael;

4) 2 naela kartulid palgasaaja enese ja 1 nael iga perekonnaliikme kohta, hinnaga 10 mf. 75 pn. puud.

b) Nuu kohta:

1) 10 naela heeringaid palgasaaja enese ja 5 naela perekonna jaoks, hinnaga 5 mf. nael;

2) $\frac{1}{2}$ patti titta, hinnaga 50 pn. toos;

3) 1 nael seepi, hinnaga 12 mf. 50 pn. nael.

Nr. 863-e.

Tallinnas, 31. augustil 1920.

Arwaldan teadmiseks ja täitmiseks wabariigi walitsuse poolt 24. augustil f. a. heaks kiidetud Töö- ja Hoolekandeministeeriumi ettepaneku 17. augustist f. a. nr. 24301:

Wabariigi walitsuse otsuse põhjal riigiametnikkudele, teenijatele ja töölisele väljajagamata warustusainete väljajagamise ja sisseostu hinna wahest, kui ka väljajagamise kuludest tekkinud wahesummad jääwad iga ametiasutase enese kanda. Nende katmiseks tuleb ministeeriumitel eelarwekomisjoni laudu wastawa krediidi nõudmistega esineda.

Nr. 864.

Tallinnas, 1. septembril 1920.

Arwaldan teadmiseks ja täitmiseks järgmised määrused:

Allpool toodud süütegude asjus sõja ringkonna kohtul ei tule harilikus kassafisiooni toimetuse korras teebustele ja protestidele käitu anda; jarnafed kassafisiooni kaebustes ja protestid tulewad ühes aktidega ja kohtuotsustega minule läbiwaatamiseks ja otsustamiseks ette kanda, kus juures ma tarbetorral kohtu otsused kinditan, ilma et kassafisiooni kaebustele ja protestidele käitu annaks:

a) awaliku mässe tõstmise ja sellele õhutamise (esti Wabariigi ja tema walitsuse wastu ja osawõt- mises salafelidest, mis omale ülesandeks ja eesmärgiks mõtnud maksu riigi- ja ühiskondlike torra kutu- tamise;

b) tapmises, rööwimises, põletamises, riisumises, wägistamises;

c) tunnimehe ehk karauli kallale tungimises, sõja- riistus wastuhakkamises sõjawäe karaulile, ehk sõjawäe või kodanlike poliitsei ametnikkudele, samuti tunnimehe ehk karauli ja poliitsei isiku tapmises.

Allus: Sõjaegne Kohtu pidamise sead. IV. lild. §§ 1278, 1418 ja 1419, kindit. 30. juulil 1914. a. (Sõja sead. kogu 1869. a. XXIV r., onne 4).

Nr. 865.

Tallinnas, 1. septembril 1920.

Sõjawägede Ülemjuhataja poolt 18. septembril 1919. a. kinditatud ja warustuse ütlema käsus 28. septembril 1919. a. nr. 84 arwaldatud hobuste toidu- normi muutmiseks käsen praegust kaarte puudust silmas pidades 1-st septembrist f. a. alates kuni uue korral- duseeni anda kaeru kuus (6) naela hobuse peale päewas.

Kindralstaabi Kindral-Major **Larka.**

Sõjaministri eest.

Þriðflokkur ísaajað öppur-íðdurid.

Þímekiri nr. 3.

(Särg *).

<p>A.</p> <p>1. Nam, Arnold</p> <p>2. Nari, Paul</p> <p>3. Naron, Aleksander</p> <p>4. Nawafinwi,
[Romulus]</p> <p>5. Nawit, Fernando</p> <p>6. Nawit, Aleksei</p> <p>7. Nabiline, Karl</p> <p>8. Nalik, Artur</p> <p>9. Nisof, Johannes</p> <p>10. Altmart, Kristjan</p> <p>11. Anderson, Heinrich</p> <p>12. Anderson, Artur</p> <p>13. Armulik, Ludwig</p> <p>14. Arrosön, August</p> <p>15. Ásman, Ewald</p> <p>16. Ásfor, Albert</p> <p>17. Ásfor, Arno</p> <p>18. Ásu, Mart</p> <p>19. Anilane, Ernst</p> <p>B.</p> <p>20. Bachmann,
[Woldemar]</p> <p>21. Bechmann, Oskar</p> <p>22. Behr, Nikolai</p> <p>23. Berggrün, Georg</p> <p>24. Bernhoff, Feliks</p> <p>25. Bleier, Woldemar</p> <p>26. Blumberg, Feliks</p> <p>27. Boening, Kurt</p> <p>28. Borne, Herbert</p> <p>29. Bose, Rüdiger</p> <p>30. Braatz, Aleksander</p> <p>31. Brakel, Ernst</p> <p>32. Busch, August</p> <p>D.</p> <p>33. Dektlau, Herbert</p> <p>34. Domingo, Alfred</p> <p>E.</p> <p>35. Ebber, Arnold</p> <p>36. Ebber, Arwed</p> <p>37. Ehtmann,
[Konstantin]</p> <p>38. Eiche, Julius</p> <p>39. Einbaum, Roman</p> <p>40. Einborn, Arnold</p> <p>41. Einfeld, Udo</p> <p>42. Eller, Herbert</p> <p>43. Englas, Aleksander</p> <p>44. Erdell, Erich</p> <p>45. Eren, August</p> <p>46. Erik, August</p> <p>47. Erik, Paul</p> <p>48. Erik, Martin</p> <p>49. Erikson, August</p> <p>50. Erno, Leo</p> <p>51. Er, Walter</p> <p>52. Eselon, Gustaw</p> | <p>53. Escholz, Andreas</p> <p>54. Ewer, Walter</p> <p>55. Ewert, Hermann</p> <p>F.</p> <p>56. Findeisen, Leo</p> <p>57. Fink, Aleksander</p> <p>58. Fischmann, Werner</p> <p>59. Freiberg, Kurt</p> <p>G.</p> <p>60. Gengelbach, Walter</p> <p>61. Gerhardt, Peter</p> <p>62. Gläser, Andreas</p> <p>63. Ghadeberg,
[Wolfgang]</p> <p>64. Grandberg, Ernst</p> <p>65. Greenbaum,
[Harald]</p> <p>66. Gregor, Jüri</p> <p>67. Greinert, Gernhard</p> <p>68. Grünberg, Alfred</p> <p>69. Gutmann, Gustaw</p> <p>H.</p> <p>70. Hagemann, Harald</p> <p>71. Hain, Juhn</p> <p>72. Hannibal,
[Johannes]</p> <p>73. Hantsov, Friedrich</p> <p>74. Harjas, Mihkel</p> <p>75. Hellat, Wambola</p> <p>76. Hendrikson, Martin</p> <p>77. Henning, Edgar</p> <p>78. Hertel, Ernst</p> <p>79. (K) Hindof, Adam</p> <p>80. Hindow, Nikolai</p> <p>81. Holtfreiter, Hans</p> <p>82. Hoven, Nikolai</p> <p>83. Haul, Karl</p> <p>I.</p> <p>84. Ilme, Ernst</p> <p>85. Ilme, Karl</p> <p>86. Idus, Arthur</p> <p>87. Ilwes, Peter</p> <p>88. Ilwes, Anton</p> <p>89. Insenberg,
[Friedrich]</p> <p>J.</p> <p>90. Jaanimägi, Harald</p> <p>91. Jakobson, Carl</p> <p>92. Jaks, Arnold</p> <p>93. Jann, Elmar</p> <p>94. Janno, Richard</p> <p>95. Jaska, Jaan</p> <p>96. Jänes, Peter</p> <p>97. Järw, Helmut</p> <p>98. Järwan, Nikolai</p> <p>99. Jäg, Johannes</p> <p>100. Johanson, Jaan</p> | <p>101. Johanson,
[Wladimir]</p> <p>102. Johanson, Peter</p> <p>103. Joh, Viktor</p> <p>104. Joller, Artur</p> <p>105. Juhanson,
[Wladimir]</p> <p>106. Jutt, August</p> <p>107. Jurup, Georg</p> <p>108. Juul, Oskar</p> <p>109. Jürgens, Otto</p> <p>110. Jürgenson,
[Johannes]</p> <p>K.</p> <p>111. Kaaring, Raimot</p> <p>112. Kallau, Gerhard</p> <p>113. Kalmel, Leo</p> <p>114. Kangur, Jaan</p> <p>115. Karlsberg, Karl</p> <p>116. Karlson, Johan</p> <p>117. Kask, Rahuleid</p> <p>118. Kask, Karl</p> <p>119. Kask, Alfred</p> <p>120. Kaswandil, Alfred</p> <p>121. Kaup, Bruno</p> <p>122. Käbi, Erich</p> <p>123. Kehrborg, Julius</p> <p>124. Kensa, Alfons</p> <p>125. Kehrborg, Karl</p> <p>126. Kerge, August</p> <p>127. Kerschowitz, Leo</p> <p>128. Kiisemann, Eduard</p> <p>129. Kiister, Woldemar</p> <p>130. Kikerpill, Hugo</p> <p>131. Kink, Alfred</p> <p>132. Kippar, Ewald</p> <p>133. Kirschberg,
[Aleksander]</p> <p>134. Kirschberg,
[Konstantin]</p> <p>135. Kitweel, Hans</p> <p>136. Kizberg, Paul</p> <p>137. Kizberg, August</p> <p>138. Kiwisäl, Viktor</p> <p>139. Kleinhoff, Herbert</p> <p>140. Kolberg, Karl</p> <p>141. Koldschmidt,
[Nikolai]</p> <p>142. Kond, Julius</p> <p>143. Kopti, Felix</p> <p>144. Kort, Jüri</p> <p>145. Kortmann, August</p> <p>146. Koort, Theodor</p> <p>147. Koort, Leonid</p> <p>148. Köim, Aleksander</p> <p>149. Köim, Aleksander</p> <p>150. Kroon, Egon</p> <p>151. Krull, Leonhard</p> <p>152. Krupp, Arnold</p> <p>153. Kuff, Anton</p> <p>154. Kurre, Max</p> <p>155. Kurwits, Johannes</p> <p>156. Kuslapuu,
[Friedrich]</p> <p>157. Kusmin, Konstantin</p> <p>158. Kuulberg, Theodor</p> | <p>159. Kuus, Hans</p> <p>160. Kuusi, Aleksander</p> <p>161. Künstler, Alfred</p> <p>L.</p> <p>162. Laane, Arthur</p> <p>163. Laar, Anton</p> <p>164. Laarmann, Otto</p> <p>165. Landmann, Ewald</p> <p>166. Lahe, Albert</p> <p>167. Lahu, Ernst</p> <p>168. Larm, Harald</p> <p>169. Lätti, Alfred</p> <p>170. Laanesaar, August</p> <p>171. Leets, Georg</p> <p>172. Leht, Ferdinand</p> <p>173. Lehtmetz, Walfried</p> <p>174. Leibach, Johannes</p> <p>175. Leimann, Robert</p> <p>176. Leinberg, Harald</p> <p>177. Leis, Arwid</p> <p>178. Leis, August</p> <p>179. Leithal, Valerius</p> <p>180. Lekk, August</p> <p>181. Lellep, Rudolf</p> <p>182. Lents, Arich</p> <p>183. Lepifson, Aleksander</p> <p>184. Lepp, Johannes,</p> <p>185. Lepp, Fritz</p> <p>186. Lepp, Alfred</p> <p>187. Liblik, Karl</p> <p>188. Lübert, Paul</p> <p>189. Liik, August</p> <p>190. Liinast, Mihkel</p> <p>191. Liin, Jaan</p> <p>192. Liivländer, Robert</p> <p>193. Lill, Aleksei</p> <p>194. Limberg, Erwin</p> <p>195. Limbo, Edgar</p> <p>196. Lindeberg, Harald</p> <p>197. Lingen, Ernst</p> <p>198. Lingen, Karl</p> <p>199. Lingen, Walter</p> <p>200. Lint, Peter</p> <p>201. Linnamägi,
[Ferdinand]</p> <p>202. Linnamägi
[Konstantin]</p> <p>203. Lipstok, Albert</p> <p>204. Löhmus, Mihail</p> <p>205. Löwi, Oskar</p> <p>206. Luit, Hans</p> <p>207. Luit, Woldemar</p> <p>208. Luit, Viktor</p> <p>209. Lufats, Johannes</p> <p>210. Luulik, Madis</p> <p>211. Lüber, Kristjan</p> <p>212. Lүүbet, Ernst</p> <p>213. Lүүs, Alfred</p> <p>M.</p> <p>214. Maasik, Jaan</p> <p>215. Madisson, Mihkel</p> <p>216. Marlfort, Felix</p> <p>217. Mars, Arwed</p> <p>218. Martens, Harry</p> <p>219. Martin, Samuel</p> <p>220. Martinson, Wassili</p> |
|--|---|--|---|

*) Waata „Södur“ nr. 26 ja nr. 27.

221. Martinson, Paul
 222. Martinson,
 [Oswald
 223. Martson, Erwin
 224. Masiag, Theodor
 225. Matfen, Gustaw
 226. Matfen, Eduard
 227. Matt, Leopold
 228. Matteus, Arnold
 229. Mauer, Ernst
 230. Mäeots, Arnold
 231. Mänd, Oskar
 232. Mändik, Hugo
 233. Männik, Hermann
 234. Meelind, Eduard
 235. Melts, Alefsei
 236. Metusalem,
 Bernhard
 237. Mihelson, Nikolai
 238. Mihelson, Adolf
 239. Miller, Hans
 240. Möllmann, Ernst
 241. Muhu, Vladimir
 242. Muldan, Georg
 243. Muuk, Elmar
 244. Murro, Hans
 245. Mutikas, Edgär
 246. Müllerlein, Roman
 247. Mürisep, August
 N.
 248. Narwa, Artur
 249. Nesselberg, Richard
 250. Neumann, Paul
 251. Niinemann, Richard
 252. Nissen, Arnold
 253. Nolf, Arthur
 254. Norman, Arnold
 255. Norman, Arnold
 [Johan'i p.
 256. Norman, Gerhard
 257. Nurl, Peeter
 O.
 258. Ojakill, Johannes
 259. Ohtra, Eduard
 260. Oks, Eduard
 261. Olan, Werner
 262. Orf, August
 263. Orro, Hugo
 264. Ots, Jüri
 265. Ots, Johannes
 P.
 266. Pagi, Nikolai
 267. Palosta, August
 268. Pallas, Ernst
 269. Palmer, Bernhard
 270. Palosson, Elmar
 271. Paju, Oskar
 272. Pang, Rudolf
 273. Paumann, Friedrich
 274. Pärt, Jaan
 275. Pärt, Harry
 276. Pääsute, Heinrich
 277. Peet, Gustaw
 278. Pedajas, Peeter
 279. Peimann, Walter
 280. Perdaur, Ewald
 281. Perillus, Eduard
 282. Peterson, Paul
 283. Pettai, Felix
 284. Pichen, Eduard
 285. Pihlaks, Arnold
 286. Piibe, Rudolf
 287. Piirato, Hendrik
 288. Pill, Mihkel
 289. Pilmann, August
 290. P. s. ohlfor, Adolf
 291. Ploom, Woldemar
 292. Polko, August
 293. Polwer, Konstantin
 294. Pommer, Hermann
 295. Pommer, Oskar
 296. Pontak, Alfred
 297. Pooman, Arthur
 298. Pormeister, Karl
 299. Poska, Jaan
 300. Pöhsalo, Kristijan
 301. Praaker, Nikolai
 302. Pragi, Friedrich
 303. Praks, Leo
 304. Prangel, Johannes
 305. Preibach, Karl
 306. Press, Aleksander
 307. Proos, Eduard
 308. Pudel, Leonhard
 309. Piskman, Elmar
 310. Pult, Alfred
 311. Purk, Elfriede
 312. Puurmann,
 [Ferdinand
 313. Puutja, Otto
 R.
 314. Raamat, Elmar
 315. Raba, August
 316. Rada, Roman
 317. Radsewitsch,
 Wifenti
 318. Rallson, Alfred
 319. Raig, Ewald
 320. Raimo, Lui
 321. Raudsepp, Richard
 322. Räs, Woldemar
 323. Rätsep, Endel
 324. Rästas, Alfred
 325. Rästas, Elmar
 326. Rebane, Hans
 327. Reiberg, Artur
 328. Reichenbach, Alfred
 329. Reikhan, Jaan
 330. Reimann, Theodor
 331. Reinglas, Johannes
 332. Reinwaldt, Edwin
 333. Riiberg, Hans
 334. Riitwes, Johannes
 335. Roden, Johann
 336. Roden, Nikolai
 337. Roomann, Helmut
 338. Roosmann, Herbert
 339. Roth, Imant
 340. Rõand, Alfred
 341. Rubli, Aleksander
 342. Rumm, Jaan
 343. Rumma, Rusta
 344. Rüster, Hans
 345. Rusk, Jaan
 346. Rusk, Jaan
 S.
 347. Saag, Johannes
 348. Saareld, Felix
 349. Samon, Eduard
 350. Saar, Hans
 351. Saks, August
 352. Salum, August
 353. Srat, Feliks
 354. Sarw, Johannes
 355. Säuga, Aleksander
 356. Savvy, Erich
 357. Säga, Bernhard
 358. Sälg, Arthur
 359. Schilting Bruno
 360. Schultz, Harald
 361. Schulbach, August
 362. Seljamägi,
 [Johan'ies
 363. Selter, Karl
 364. Sengbusch,
 [Johannes
 365. Sephaus, Woldem.
 366. Sester, Hans
 367. Siiliwast, Karl
 368. Siimer, Eduard
 369. Sigu, Johannes
 370. Siff, Elmar
 371. Sink, Julius
 372. Siren, Alfred
 373. Sirk, Artur
 374. Sirk, Artur
 [Johannese p.
 375. Sivers, Erit
 376. Stetschius, Wladim.
 377. Spranzmann, Joh.
 378. Sprent, Artur
 379. Sonin, Johannes
 380. Soos, August
 381. Stamberg, Alfred
 382. Stoll, Friedrich
 383. Sto'zen, Gustaw
 384. Sunduf, Harald
 T.
 385. Tamberg, Ernst
 386. Tamberg, Herbert
 387. Tamberg, Erich
 388. Tamm, Karl
 389. Tamm, Moorits
 390. Tammer, Wiktor
 391. Tanne, Eduard
 392. Tanneberg, Gustaw
 393. Tarto, Woldemar
 394. Teder, Arthur
 395. Teder, Teofil
 396. Teder, Mihkel
 397. Teetsom, Theodor
 398. Tehwan, Olew
 399. Teich, Alfons
 400. Teino, Johannes
 401. Tender, Erich
 402. Tensing, Harald
 403. Tiik, Hans
 404. Tigane, Otto
 405. Tiff, Eduard
 406. Tiff, Heino
 407. Tiling, Heino
 408. Tirmann, Jaan
 409. Timmann, Karl
 410. Tols, Arnold
 411. Tols, Arnold
 412. Tombert, Nikolai
 413. Tomingas, Ewald
 414. Tomson, Woldemar
 415. Thomson, Gerhard
 416. Toom, Axel
 417. Tooter, Artur
 418. Tõnisson, Herbert
 419. Tõmp, Hans
 420. Tromberg, Anton
 421. Treial, Hugo
 422. Treuhold, Traugot
 423. Triibmann, Adolf
 424. Tuisk, Albrecht
 425. Tuwite, Johan
 426. Tuwikene, Woldem.
 U.
 427. Uder, Ferdinand
 428. Ugeinam, Alfred
 429. Unt, Karl
 430. Urb, Eduard
 431. Uragst, Oskar
 432. Uritam, Artur
 433. Usen, Erich
 434. Usmaa, Aleksander
 435. Usmann, Karl
 436. Uustalo, Daniel
 W.
 437. Wagner, Johannes
 438. Waher, August
 439. Wahter, Aleksander
 440. Walker, Eduard
 441. Waldmann, Eduard
 442. Waldmann, Elmar
 443. Wälis, Wiktor
 444. Wäljana, Theodor
 445. Wästriit, Adolf
 446. Wedler, Richard
 447. Weeber, August
 448. Weidenberg, Felix
 449. Weinberg, Georg
 450. Weymarn, Bruno
 451. Weis, Helmuth
 452. Woldemann, Eduard
 453. Welner, Elmar
 454. Weske, Arkadius
 455. Weske, Richard
 456. Westart, Martin
 457. Westmann, Leo
 458. Wihweliin, Roland
 459. Wirald, Eduard
 460. Wink, Peeter
 461. Virtus, Paul
 462. Wismann, Johann
 463. Woldem, Ewald
 464. Wolt, Mart
 465. Woormann, Bernh.
 466. Wõörberg, August
 467. Zapp, Johannes
 468. Zoll, Karl.

Üleüldine osa.

Teooria ja praktika Ohwitseride Kogu juhatusel walimistel.

Jaan Soots.

Nagu teado, läks ohwitseride üheks organisatsiooniks ühendamise mõte ülemjuhataja staabist wälja, kus ka esimene põhikiri wälja töötati, kuna ajutine juhatus ka enamasti staabi meestest koos seisis. Kärgitagu mis tahes, aga ajutise juhatus tegi mõndaagi: astus Kogu maja saamiseks samme, muretses möbbli ruumidesse, protesteeris walitsuse ees ohwitseride laimamise vastu. Kuid taebati palju: Tallinna garnison tahta hegemooniat oma kätte. Kõrgest kohast seletati, et sarnane ohwitseride kogu lõlwata ainult seljatagustele kangelastele, frondimehed teha ei tunnistanud. Tuli samme astuda asja parandamiseks. Tallinna garnisonil moodustati kogu osa, nagu igas wäeos, iseseiswa juhatusga. Üleüldisele kogule wõliti uus juhatus just frondimeestest, kelle seas kindral Tõnisson ja polkownik Puskar. Kõik teoreetiliselt wäga hea. Ütelgu nüüd weel keegi, et front ohwitseride kogu ei tunnista. Kuid praktiliselt ei kujunenud asi mitte nõnda hästi. Nimelt kindral Tõnisson ja polk. Puskar jäid frondile ja ei wõtnud faktiliselt koguist mingit osa. Wana juhatus enam midagi teha ei wõinud, ojas mõnda wäljast jookswat asja, aga uus ei astunud faktiliselt ametissegi.

Oleks tarwis mõnigi kord Kogu nimel esineda, nagu wäljamaa sõjawäe esitajate ärasaatmisel, spordimeeste wastuwõtmisel jne., kuid ei tehta seda.

Nüüd on kuulda, et mõned juhatusel liikmed sõjawäe teenistusest lahutada, nõnda et juhatus teguwõimetuks jääda. Oleks aeg uute walimiste peale mõelda, ja minu nõu oleks: walida juhatusel etteotsa alaliselt Tallinnas elaw sõjawäelane: kas sõjaministri abi, staabi ülem, sõjawäe ringkonna ülem wõi keegi muu. Praktika näitab, et midagi ära wõib teha ainult see juhatus, kes Tallinnas elawatest sõjawäelastest koos seisab.

Ludendorffi sõjamälestused.

Liitlaste pealetungimine 1916. a. sügisel.

Sürg.

Wenemaal ja Rumeenial näis eesmärgiks olewat kindlas liinis Karpaatide ja Doonau wahel Ungari madalikule tungida. Selleks pidid aga wäga tugewad Wene wäed üle Karpaatide tulema. Rumeenlased oleksid pidanud energilise edasitungimisega Karpaatide kitsasteed seljatagant Wene wägedele awama. Nemad talitasid aga otse wastuolsti. Suures sõjas wilumata nagu nad olid, ei osanud nad ka olukorda dieti kasutada, mis nõudis, et diwisjonid oleksid pidanud kord-korralt Dnestri ja Karpaatide poole pöörduma. Nad liikusid wäga pikkamisi edasi ja raiskasid kallist aega. Iga päew tähendas meie kasu. Ka wenelane ei talitanud otstarbekohaselt; ennem jooksis Karpaatide seljandikkudele tormi, kui et läbi

Moldau meie awatud tiiwale kallale oleks tikkunud. Rumeenia astumine ilmaõtta sündis plaanita. Ühine operatsioon polnud kindlustatud.

Niipea kui esimene läänest toodud ja Rumeenia wastu määratud Saksa sõjawäed Ida-Galiitsiasse ja Karpaatidesse saadeti, pidime Siebenbürgenisse Ida ülemkäsitaja diwisjonid wedama. Wäl ini nõrgemiseega pidi juba leppima. Neid wägesid wõis aga waewalt enne septembri keskpaika Siebenbürgeni oodata. Halwad Ungari raudteed aitafid omalt poolt aja raiskamiseks kaasa.

Ka 1. ja 1. wäeosad jõudsid ainult pikkamööda päralt. Kindral v. Conrad ei sõandanud Isonzo liini suuremal määral nõrgendada. Ainult Tirolis wabastas ta mõned mäebrigaadid. Need wõisid aga alles wäga hilja kohale jõuda. Sellepärast pakkusid ma Teschenis olewale wäejuhatusle mõned 1. ja 1. diwisjonid Linzingeni wäerühmast, mida Wene wägede wastu enam ei saanud tarwitada. Need wõeti tänuga wastu. Diwisjonid täitsid ruumi; pealetungimiseks wõis neid waewalt tarwitada.

Septembri teisel poolel tihenes meie wäehulk aegamööda Siebenbürgenis; aga ikka weel oli ta waenlase jõududega wõrreldes wäga nõrk. Siin oli tegemist ainult mõne diwisjoniga. 1. 1. ja 1. sõjawägi oli wõitlemise mõttes wähe wäärt. Aga 9. sõjawägi oli pealetungimise wõimuline, temas peitus operatsiooni raskuspunkt.

Niipea kui wägede kogumine septembri lõpul lõpetatud oli, pidid mõlemad sõjawäed liikuma harkama, ja nimelt 1. 1. ja 1. sõjawägi ida poole, Schäßburist põhja poolt mööda, 9. sõjawägi suures hulgas Hermannstadt-Kronstadti peale. Rumeenlasele pidi kallale tungima ja tema hommiku poole rõhuma. 9. sõjawägi pidi seejuures oma parema tiiwaga kindlasti wastu Transilwaania Alpide põhiseina suruma, et Walachiasse wiivad teed Siebenbürgenis wiibiwate Rumeenia wägede eest läbi lõigata. Tungiw tarwidus sõjawäe parema tiiva kindlustamiseks teostus seega iseendast.

9. sõjawäe kolme diwisjoni oleks wõidud päralt marsimisil Mühlsbachi lähedal Dulkani ja Szurufi kitsaste kaudu Petroseni piirkonnas ümber piirata, kui rumeenlane üle Hermannstadti ja põhja poolt Marose ülemineku oma kätte oleks wõtnud. Sellega pidi arwama. Sellepärast oli tähtjas, et me Petroseni juures olewad rumeenlased üle mägede tagasi ajasime. 19. septembril õnnestas see esimestena päralt jõudnud Saksa wäeosadel. Kui nad ära pidi kufsuma, et nad Mühlsbachi Hermannstadti peale marsimisest osa wõtaksid, wõtsid 1. ja 1. sõjawäed kitsasteede kaitsmise oma peale. Rumeenlased wõisid nad 25. uuesti oma kätte kiskuda, kuid wähe peal olid nad osa oma tähendusest kaotanud.

Rumeenlane oli 1. sõjawäe ees ülemises Marosi loogas olewasse Görgeudi mägestikku sisse tunginud ja 1. ja 1. wahikohad Marosil ülemale poole Maros-Dasarhelyd tagasi surunud. Kaugemal lõuna pool oli ta umbes Szekely-Udvarhely ümbrusesse ja fogarast hommiku poole jõudnud. Hermannstadti ümbruses olew wäeos, kaks kuni kolm diwisjoni suur, oli seisma jäänud. Nõrgad 1. ja 1. wäesalgad, kellele toetuseks oli kolmest ratsawäerügemendist moodustatud Siebenbürgeni ratsawäebrigaad, seisis harwas liinis Schäßburi ja Hermannstadti wahel.

Operatsioonid pidid sellega algama, et kindral v. Falkenhayn Hermannstadti wäerühma häwitawalt löi. Peale Rotenturmi kitsaste sulgumist pidid siis mõlemad sõjawäed idapoole marsšima.

Löök Hermannstadti juures õnnestas. Alpide korpus poetas enda ümber piirates 26. sept. waenlase seljataha kuni Rotenturmi kitsasteeni, mispeale 9. sõjawägi oma peajõududega mõlemal pool Hermannstadti kallale tungis. Meie jõud olid nõrgad, wõitlus kestis kuni 30. Rumeenlane kaitses end witsalt ja tungis Alpide korpusele ka lõuna poolt kallale. Rumeenia peajõud hakkasid aga liig hilja liituma ja ei suutnud Hermannstadti juures oleva wäeosa häwitawalt lüüasaamist enam takistada.

Alpide korpus, keda praegu päralt jõudnud k. ja k. mäewäesalgad toetasid, wõttis sõjawäe parema tiiva kaitsmise Rotenturmi kitsasteel oma peale. Kindral Falkenhayn ise marsšis põhjapoolt mäeharja ida sibiis wiivitamata edasi. Et sinset surumist veel kõwendada, nihutati 1. sõjawäe 89. Saksa diwisjon lääne poolt Schäßburi vastu 9. sõjawäge; samal ajal astus ka kindral v. Urz teele. Nõnda läksid waenlase sõjawäed edasi marsšides teineteise peale.

Rumeenlastel oli alguses kesksele edu. Kuid neid löi 9. sõjawägi fogaarast lõuna pool ja wiskas nad hiltgawa pealetormamisega üle Geister-Waldi ja Kronstadti kümnendaks oktoobriks Campulungi, Sinaja ja Puzau peale Kronstadti lõuna poole olewasse mägestikku. 9. sõjawäe poolt awaldatud surwe oli nii tugew, et rumeenlane ka kaugeimal põhja pool tagasi läks ja et k. ja k. 1. sõjawägi pikkamist Ulti ja Marosi hallikate piirkonnast Moldau rajal olewale mägestikule kerkis.

Kindralfeldmaršhal v. Mackenseni pealetungimine oli seni ilusaid tagajärgi andnud. Kuna ainult nõrgad jõud pikuti mööda Dobrudšha raudteed Dobriku poole liikusid, asus kindralfeldmaršhal ülejäänud jõududega wiimastel septembripäiwil kindlustatud Tutrakani kallale. Bode nõrga Saksa wäesalga otustawa kaasabi tõttu oli wõitluse tagajärg üllatavalt hea. Umbes kaks Rumeenia diwisjoni andsid pärast lühikest wastupanekut 6. septembril alla. Kiire kallaletungimine sundis 9. sept. ka Siliſtria langema. Dobrik oli juba 4. wõetud. Siit edasi tungida oli wõimata, sest rumeenlastele tulid appi wenelased ja warsti ka Austria-Ungari sõjawangidest kofku seatud diwisjon. Sofias tunti teatud muret selle üle, kuidas bulgaarlased küll wenelastega wõitlusesse astuwad; see oli aga põhjendamata. Bulgaarlased ei teinud rumeenlastes ja wenelastes wähematki wahet, kuid nende operatsioon- ja pealetungimise wõime polnud suur. Saksa ülemjuhatusel oli Bulgaaria 3. sõjawäega ajuti wäga palju muret.

Kindralfeldmaršhal v. Mackensen hoidis oma pahema tiiva kindlasti vastu Donaud ja pani selle peale suurt rõhku. Waenulised jõud, mis Kara Omer — 10 klm. põhjaida pool Dobrik — Oltina järwe liinile koondusid, pidi vastu Musta merd suruma. Bode Saksa wäeosa, mis pahemal tiival asus, murdis selle liini julge pealetormamisega läbi ja tungis mööda Donaud alla poole. Bulgaarlased polnud aga küllalt ruttu käepärast; küll tungisid ka nemad kallale, kuid waenlane taganes 15. sept. korralikult. Bulgaaria 3. sõjawägi oli lastnud suure wõidu käest ära libiseda. Waenlane wõis uuesti juba sõja algul kindlustatud seisukohale asuda Rasowa-Cobadinu-Tuzla liinil.

Tehti katseid ka seda seisukohta wõtta, kuid sellest pidi peagi loobuma. Kohal olewate Türgi-Bulgaaria wägede pealetungimise jõud ei ulatanud selleks. Seljatagused ühendused pidi korda seadma, et pealetungimiseks tarwilikku moonu kohale wedada. See nõudis aega.

Juba septembri teisel poolel palus kindralfeldmaršhal v. Mackensen omale ühte Saksa diwisjoni saata, ilma sellela ei wõiwat ta pealetungimist teostada. Selle palwe otustamise pidi eistotsa edasi lükama.

Kuna edaspidisteks pealetungimisteks täiel jõul ettevalmistusi tehti, teatati meile 1. oktoobril ääki Sofias, et rumeenlane suurte jõududega Rahowo juures, põhjaida pool Kuitschuffi, üle Donau olewat tulnud. Donau kaitse oli nõrk, teisi wägesid polnud käepärast. Kindralfeldmaršhal kahmis kofku, mis piikku puutus, ja heitis rumeenlastele vastu, kes juba 3. oktoobril olid summutud jõe põhjapoolsele kaldale tagasi minema. K. ja k. Donau laewastik oli mõjuwalt sekka lõõnud. Mida Rumeenia wäejuhatus sellega kätte lootis saada, see pole selgunud. Seega ei wõidud Siebenbürgeni ja Dobrudšha sündmusti mitte muuta.

Oktoobri keskpaigas paranes fogu seisuford. Ta jäi läaneliinil küll wäga tõsiseks, kuid kriisis oli määratusuure jõupingutusega sealsete wägede poolt wõidetud.

Itaalia liinil löödi kaks tugewat waenlase pealetungimist tagasi.

Makedoonias oli pealetungimist weel karta.

Rumeenia sõjawägi oli Dobrudšhas ja Siebenbürgenis tuntawalt lüüa saanud. Ülejäänud idafront seisis.

Eiiriikide kawatusesest, meid 1916. aasta sügisel lõpulikult maha rõhuda, mis august-septembris weel lootusriftana tundus, oli eistotsa kriips läbi tõmmatud. Weel kestsid wõitlused kõigil frontidel. Kas meie wõit waenlase jõud kauemaks ajaks jätkuwad, seda me tol korral weel ei teadnud, nagu nüüd tagasi waadates. Rumeenia polnud weel lõõnud. Kuidas pidime meie — nagu ma nüüd seda selgesti näen — ilma Rumeenia wiljata ja õlita elama ning sõda pidama, kuigi me Galiſia õliringkonnad Drohobõtšchi ümbruses wenelaste käest oleksime peastanud?

Sest ajast, kus mina ja kindralfeldmaršhal ülema wäejuhatusel oma peale wõtsime, olime suure sammuga edasi jõudnud, teine samm tuli weel astuda; see seisis liinidel wastupidamises ja elu wõimaluse muretsemise otstarbel Rumeenia wõitmises. Enne kui selle eesmärgini jõudime, algas 1917. aasta. Siis aga ei mõelnud me enam suure liiriikide kallaletungimise peale 1916. a., millest me üle olime saanud, waid me waatasime unte muredes wäga tõsiselt tulewikule vastu.

Järgneb.

ÜLESKUTSE.

Motto: Eesti on tulewiku Belgia Läänemere idarannikul.

Pärast rasket wõitlust on meie wahwa Eesti rahwawägi meie maa wõera wõimu alt wabastanud ja teda iseseiswaks riigiks loonud. Kõik maa peal ning selles peituwad looduse warad on jällegi meie rahwa tarwitusel ja wõiwad sõja läbi tekkinud Riigi ja rahwa majanduslise kitsikuse parandamiseks ära kasutatud saada. Rahwa majandus wõib ainult siis kindlamale järjele jõuda, kui selleks laiemad rahwakihid tegewad on ja kui nad nende looduse tagawarade kasutamisest osa saawad.

Eesti rahwawägi on wõitluse wäljal oma kangelastegusid näidanud. Eesti rahwawägi on ka kõik saawutanud, mis praegu Eesti Riigi warandusteks kuulub. Eesti rahwawäel on ka kõlbline eesõigus nende waranduste ära kasutamisest osa wõtta.

Niisuguse kõlblise õiguse peale waatamata on meie demobiliseeritud sõdurite seisukord nõnda wilts, et nad isegi kõige lihtsamat tööd oma ülespidamiseks ei suuda leida ja sunnitud on meeleäraheitlikult seda otsima ja kodusmaalt wäljamaale põgenema. Seda näitawad alalised töötsemise kuulutused meie ajakirjanduses, niisamuti ka wäljamaa ajalehtedes. Selle üle kirjutab „Laewardus“, et hiljuti Tallinna sadamas laew „Ellindi“ peal oli 15—20 Eesti demobiliseeritud rahwawäelast üles leitud, kes tahtsid Inglismaale põgeneda, ja tuleb otsusele, et tõesti nende sõdurite seisukord wäga raske oli, sest et neil Eestis midagi ette wõtta ei ole.

Riikides, mis mitte niisuguses majanduslises kitsikuses ei ole, kui meie, hoolitseb demobiliseeritud rahwawäelaste eest walitsus, nagu Belgias ja Inglismaal, kus kümneid ja sadasid miljonisi hoolekande alal ja töö organiseerimiseks wälja antakse. Eesti Riigi majandusline seisukord ei anna sarnast wõimalust. Sellest kitsikusest peame meie ise ennast wälja aitama. Siin olgu meie loosungiks: energiline isetegewus ja ühinemine ühistegewuse alal enese kui ka riigi majanduslise seisukorra parandamiseks.

Eesti sõdurite kangelasemeel, mis rahwa wõera meelewilla alt wabastas, mitu korda suurema waenlase jõu murdis ja iseseiswa riigi lõi, on ka teowõimuline riiki ja rahwast praegusest majanduslisest kitsikusest wälja aitama. Sarnane suur ülesanne nõuab organiseerimist ja selleks on juba algatus tehtud, mis laiemate kihtide Wabastuse Sõjast osawõtjate kaasabi ja toetust nõuab, sest ühenduses on jõud.

Et aga Wabastuse Sõjast osawõtjad sõjawäelased, kaitseliitlased jne. wõiksid sarnaste ülesannete täidewiimisele asuda, et neile wõimaldada laiemal alusel ning parematel tingimistel Eesti Riigis olewate loodusewarade ära kasutamisest osa wõtta, neile sel alal töötawates organisatsioonides töowõimalust anda ja wäljamaalt sisse weetawate kaupade kättesaamist ilma waheltkauplejateta hõlbustada, — selleks on asutatud Kaubanduse ja Tööstuse osaühisus „ENERGIA“.

O. Ü. „ENERGIA“ sihiks on Eesti maa- ja merewäe demobiliseeritud sõduritele ja kaitseliitlastele nende mitmekesistele jõududele ja kalduwustele wastawat ja Eesti rahwa majanduse tulewiku wäljawaadetele ja sihtidele kõige kohasemat tööpõldu kindlustada.

O. Ü. „ENERGIA“ saab töötama hoopis laiemal alusel, kui keegi teine ühiskondline asutus Eestis. Temal on ülesandeks kõikide loodusewarade ära kasutamine ja ümbertöötamine sise- ja wäljamaal.

O. Ü. „ENERGIA“ saab oma sihtide kindlustamiseks ja oma osanikkude huwides asutama: põllumajanduslisi, metsaasjanduslisi, põlewkiwi- ja turba-tööstuslisi j. n. e. ette wõtteid; samuti ka neis saadud tooresainete ümbertöötamiseks wabrikuid ja töökodasi awama ja nende saadusi sise- ja wäljamaal oma osanikkude huwides edasi andma. Sarnastes tööstuslistes ja kaubanduslistes ette wõtetes wõiwad soowiawaldajad osanikud kohast tööpõldu leida.

O. Ü. „ENERGIA“ saab püüdma, et Eesti loodusewarad ühiskondliselt Wabastuse Sõjast osawõtjate heaks saaksid ära kasutatud, milleks wiimastel ka täieline eesõigus on ja mis ka laiemate kihtide majanduslist seisukorda saab tõstma.

O. Ü. „ENERGIA“ liikmeteks wõiwad olla kõik Eesti Riigi kodanikud, kes sõjawäelastena ehk kaitseliitlastena Eesti Wabastuse Sõjast osa wõtsid, ehk kes sel ajal Riigi ja omawalitsuse ametnikkudena riigi loomises kaasa töötasid, samuti ka Wabastuse Sõjast osawõtnud wäljamaalased. Isikud, kes Wabastuse Sõjast ja Riigi loomisest mitte ei ole osa wõtnud, wõiwad ainult siis osaühisuse liikmeteks saada, kui nad eriteadlased on ehk kui neil iseäralised kogemused Kaubanduse ja Tööstuse alal on.

O. Ü. „ENERGIA“ teeb omale ülesandeks demobiliseeritud sõduritele üheltpoolt tööd muretseda ja teiselt poolt neile wõimalust anda omale tehnilisi teadmisi ja oskust omandada. Nende ülesannete teostamiseks tahab osaühisus „ENERGIA“ oma kaubanduslistes ja tööstuslistes ette wõtetes oma liikmetele — demobiliseeritud sõduritele — nende oskuse ja eriteaduse kohast teenistust anda ja nende teadmiste laiendamiseks ja tehnilise oskuse omandamiseks kaubandus- ja tööstus-tehnilisi, niisamuti ka käsitöö kursusi awada, samuti ka neile tooresained, masinaid, tööriistu, tehnilist kirjandust, õpeabinõusid j. n. e. kõige odawamatel tingimistel muretseda.

- O. Ü. „ENERGIA“ põhikapitaliks on 5 miljoni Eesti marka määratud, kuna osatähtede hind 250 mrk. võrdlemisi odav on; niisamuti on ka osatähtede saamise tingimised väga hõlpsad, sest et nende tellimise juures ainult pool hinda ja 5 marka kuludeks tuleb sisse maksta, kuna järgmise poole maksu-termin saab alles osanikkude üleüldisel koosolekul edaspidi kindlaks määratud. Osanikkude peakoosolekul annavad 4 osatähte ühe heale õiguse.
- O. Ü. „ENERGIA“ saab Walitsuse ees sammusi astuma, et temale võimaldataks ühe jao met-sade ärakasutamist, mis Eesti-Wene rahulepingu järele 1. miljoni tiinu suu-ruses Wenemaalt kontsessiooni näol Eesti riigile on antud, sest et osaühisuse liikmed, kui endised sõjawäelased, oma võitute tõttu löid need majanduslised eesõigused Eesti riigile, kuna riik neid ise omal jõul ärakasutada ei suudaks
- O. Ü. „ENERGIA“ põhikiri on 20-dal augustil s. a. Tallinna-Haapsalu Rahukogu poolt kinnitatud ja nr. 504 all registreeritud.

Et aga teostada sarnased laialised ülesanded, mis võimaldavad demobiliseeritud sõdurite huvisid ja soovisid rahuldada, pöörab veel Osaühisus „ENERGIA“ juhatus palwega kõikide poole, kes selle osaühisuse tegewusele kaasa tunnewad, Osaühisuse „ENERGIA“ tegewust lah-kelt toetada ja liikmeteks astuda.

Liikmeteks astuda soovijaid registreeritakse:

Tallinnas: Ohhwitseride Kasino, kella 20—22, Osaühisuse juhatus.

Tartus: 2. jalawäe polk, leitnant Hermann.

Pärnus: 3. Diwiisi staab, kapten Tombak.

Narwas: 1. diwiisi staab, leitnant Waga.

Walgas: Komandant leitnant Madisson.

Wiljandis: Suurtüki polk, kapten Kirschbaum.

Rakweres: 4. jalawäe polk, alam-polikownik Wende.

Wõrus: Komandant, kapten Kochk.

Petseris: Komandant, leitnant Hörberg.

Isborskis: 7 jalawäe polk, al.-polikownik Kunnus.

Paides: Komandant al.-kapten Oidermann.

Haapsalus: Komandant, sõjawäe ametnik Silts.

Kuresaares: Komandant, al.-kapten Kajak.

Baltiskis: Traalerite Diwiisi ülema abi wan. leitn. Einlon.

Alewites palutakse alewite wanemaid, waldades — sekretärisid registreerimist lahkesti oma peale wõtta.

Registreerimise juures tuleb Osaühisuse „ENERGIA“ jookswale arwele kohaliku Eesti panga osakonnas ehk renteis 50% osatähtede hinnast sissemaksta ehk otsekohe Osaühisuse laekahoidja nime peale Tallinna, Ohhwitseride Kasino, saata.

Registreerimisega palutakse rutata, sest et 1. oktoobril algab osanikkudele maksuta Ingliskeele, pärastpoole Wenemaa majanduslise Geografia kursused, millest osa wõtta ainult healeõiguslised osanikud wõivad.

Ühes sellega juhib Osaühisus „ENERGIA“ Ajutine Juhatus veel kord tähelepanemist selle peale, et ainult laiemate kihtide toetusel ja kaastegewusel wõime iseeneste, kui ka Riigi majanduslist seisukorda ühistegewuse alal parandada.

Eesti Wabastuse Sõja tegelased ja rahwuslise riigi loojad, Teie olete Eesti rahwale poliitilise iseseiswuse saawutanud. Aga teie töö ei ole veel lõppenud. Teie teowõimulist isetege-wust ootab teine, veel rohkem julgust, wisadust ja üksmeelt nõudew ülesanne: Eesti rahwa majanduslise iseseiswuse kindlustamine. Nii nagu meie sõja üksmeelsuse ja wisaduse läbi wõitsime, niisama saame ka siin wõitma. Sellepärast julgelt ja ühemeelselt Eesti majandus-lisele ülesehitamisele! Loomeläänemere rannal meie rahwa eesõiguslisele geografilisele seisukohale wastawa rikka ja kõrgekultuurilise tööstuseriigi! Belgia olgu meie ideaal. Kõik, kes sellele eesmärgile kaasa tunnewad, astuge suurel hulgal ja võimalikult rohke osatähtede arwuga „ENERGIA“ osanikkudeks.

Meie hüüdsõnad olgu:

Poliitiline iseseiswus.

Kõrge kultuuri tasapind.

Kõigekülgne tehniline wäljaarenemine.

Kaubanduse ja tööstuse tõstmine.

Julgus, wisadus, üksmeel.

Majandusline iseseiswus.

Tallinnas, 11. septembril 1920.

Osaühisuse „ENERGIA“ Ajutine Juhatus:

Esimees al.-polikownik **Willmann.**

Kirjatoimetaja: **Hans Torson.**